

RAPPORT

ARKEOLOGISK REGISTRERING UNDER VANN VED SAGESUND FJORDSENTER, TVEDESTRAND KOMMUNE, AUST AGDER FYLKE

NORSK MARITIMT MUSEUM Prosjekt 2015081
07 mai 2015, Pål Nymoen

Bakgrunn

Norsk Maritimt Museum (NMM) mottok i februar 2015 varsel om igangsetting av detaljregulering for Sagesund fjordsenter til høring. Saken ble oversendt fra Aust Agder Fylkeskommune. Etersom planens avgrensning omfatter havneområdet i tilknytning til eiendommen, og da formålet med planen dels er å legge til rette for mindre utvidelse av eksisterende småbåtanlegg, samt opprusting av eksisterende brygger, fant NMM det nødvendig å gjennomføre en arkeologisk registrering i forbindelse med høringsrunden. Registreringen ble gjennomført den 29.04.2015.

Registreringer

NMM har tidligere mottatt melding om at det i planområdet skal ligge rester av et fartøy, bark "Emely" av Tvedestrand, forlist 29.03.1897 (askeladden ID 140421). Vrakdelene, som skal ha bestått av spant/bunnstokker stikkende ut av marbakke/utfyllingsfront ble observert ved dykking her i 1996. I melding fra finnerne heter det blant annet: *Skipet er antakelig helt dekket av steinfylling i forbindelse med utfylling av Saugholmen. Det er kun små rester av vraket som stikker fram av fyllmassene. Disse er maltraktert så kraftig at det ikke er mulig å se noen sammenheng i konstruksjonen.* (NMM arkiv 09140027). Ved NMM's befaring ble ikke disse vrakrestene gjenfunnet og det er uklart hvor i det tidligere utfylte området skipsrestene ble sett i 1996. Vi observert betydelige mengder kalkganger fra pælemakk også spor av dette i diverse trerester og greiner på sjøbunnen i planområdet, spesielt i marbakke/skråning ut for dagens fyllingsfront. Det er derfor mulig at skrogrestene som tidligere ble observert er spist helt ned nå og derfor ikke synlige.

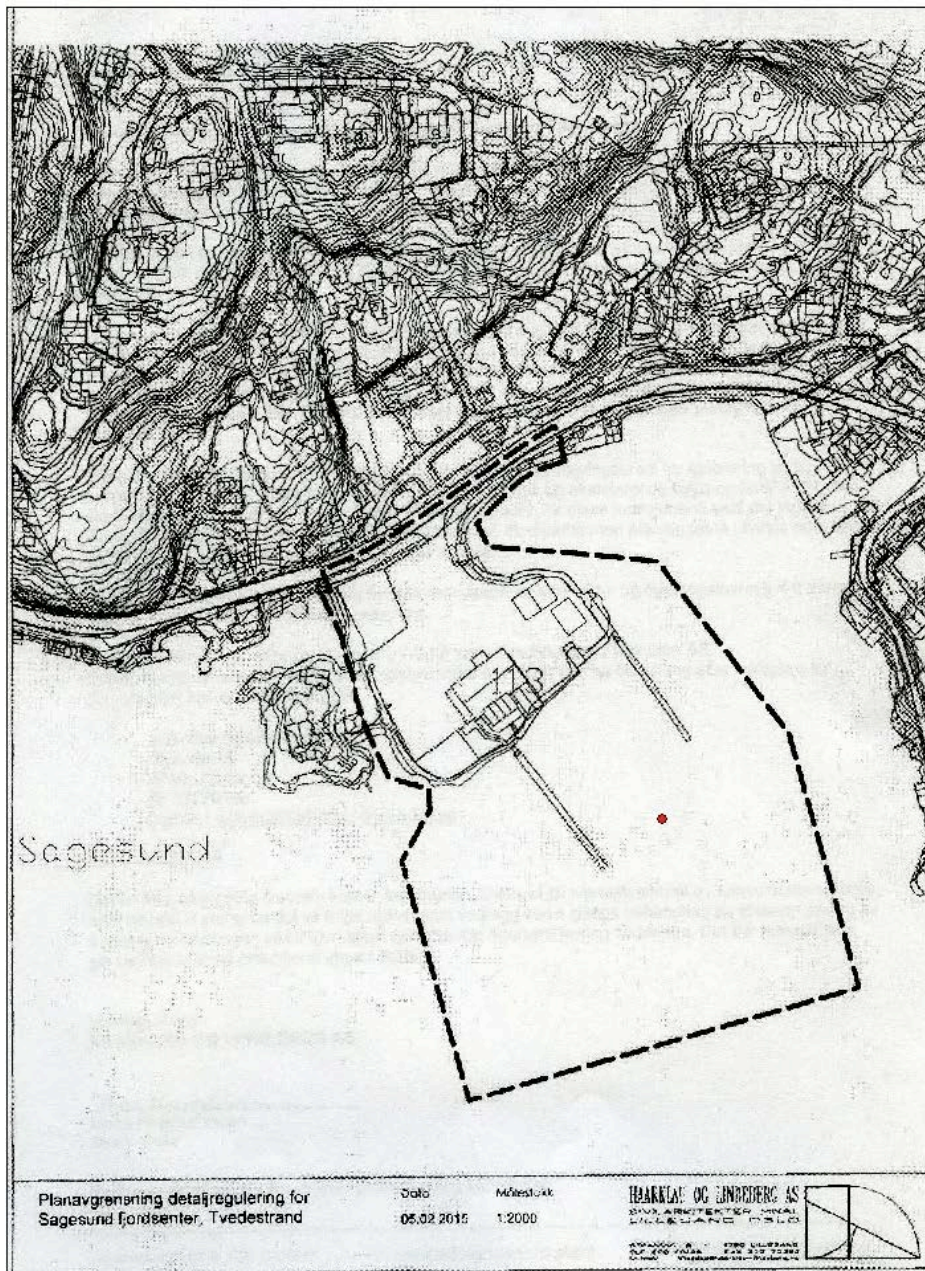
Øvrige deler av planområdet ble svømt over og undersøkt visuelt og med sonding. Det er kupert terreng under vann, med flere bare fjellknauser ut mot en stake/grunne i sørenden av planavgrensningen. I sørøst faller det ned til største dybde 14 meter, ellers er det forholdsvis grunt. Skråningen opp mot eksisterende kaifront ser ut til å være en gammel steinfylling, og i denne ligger som nevnt en del rester av treverk spist av pælemakk. Ingen båtdeler ble observert. På 12 meters dyp mellom de to eksisterende flytebryggene, (se kart), ligger en klart avgrenset ballastrøys bestående av diverse naturstein, mest flintknoller, små opptil knyttnevestore. Noen få keramikkskår og biter av kritt Piper ble observert i ballasthaugen.

Konklusjon

Vrakrester fra bark *Emely* ble ikke observert og det er sannsynlig at skrogbitene dykkere så i 1996 nå er helt bortspist av pælemakk. Det er mulig at fortsatt bevarte rester av denne skuta kan ligge under dagens steinfylling. Det ble funnet en klart avgrenset ballastrøys og denne vurderes som omfattet av kulturminneloven §14.

Ballastrøysen ved Sagesund, foto NMM Pål Nymoen

Ballastrøysens posisjon (rødt punkt) markert på reguleringsplankartet.